

verantwoordelijkheid te dragen en hij was voortvarend. 'Rockcloosheid is het woord niet', zei na de oorlog een van zijn naaste medewerkers, 'maar al (was) het water al vrij aardig warm, dan (was) hij nog niet bang om zich te branden.'¹ Andere eigenschappen evenwel, die voor de genoemde functie even essentieel waren, miste hij. Zorgvuldig overwegen lag hem niet, hij bezat weinig mensenkennis² en even weinig subtiliteit³ – ja, er stak in deze drieste, ictwat artistieke oud-officier (zeldzaam begaafd als uniformschilder)⁴ iets uitgesproken kinderlijks⁵ en daardoor ook iets zuivers: juist die zuiverheid had in van Oorschoot spoedig een diepe afschuw gewekt van het Derde Rijk. Hij had een Engelse vrouw, hij voelde zich met Engeland verbonden, 'hij hoopte van harte dat de Engelsen de oorlog zouden winnen.'⁶

Die oorlog verraste hem niet: met de mogelijkheid van zijn uitbreken had hij al enkele jaren lang rekening gehouden. 'Je hebt maar één gevaar in Europa', placht hij te zeggen, 'en dat is de Mof.'⁷ Anders gezegd, er bestond, zo zag hij het, een natuurlijk bondgenootschap tussen Nederland, Frankrijk en Engeland. Met de geheime diensten van de twee laatstgenoemde landen ging GS III dan ook nauw samen werken, vooral ten aanzien van het uitwisselen van gegevens. Men sprak daar nooit over, men wist dat de Nederlandse regering het niet goed zou vinden, men deed het. Alle berichten die men omtrent de Duitse strijdkrachten wist te verzamelen, werden aan de Engelse en Franse geheime diensten doorgegeven.⁸ Natuurlijk moest dat met voorzichtigheid geschieden. 'Op verzoek van generaal van Oorschoot; deze had het mij nadrukkelijk gevraagd'⁹, fungeerde de journalist dr. M. van Blankenstein vaak als tussenpersoon tussen GS III en het *Passport Control Office*: van de Plassche, hoofd van GS III A en majoor Stevens ontmoetten elkaar regelmatig in zijn Wassenaarse villa en van Blankenstein gaf soms be- dragen door aan derden die voor de Nederlandse of Britse geheime dienst bepaalde werkzaamheden verricht hadden.¹⁰ Hij kreeg het met dat alles 'wel wat druk', verklaarde hij jegens de Enquêtecommissie:

'Ik kreeg allerlei dingen van de Engelsen die ik doorgaf, en ik kreeg van GS III dingen die zij niet rechtstreeks aan de Engelsen konden geven maar die zij de Engelsen graag wilden laten weten. Was er een Duitse spion waaraan wij onze handen niet wilden branden, dan vroeg ik aan de Engelsen of zij hem wilden

¹ Getuige J. C. Roelofsen, a.v., dl. II c, p. 223. ² J. R. M. van Angeren, 7 nov. 1956. ³ P. S. Gerbrandy, 4 juli 1955. ⁴ E. N. van Kleffens, 11 juni 1955. ⁵ P. S. Gerbrandy, 22 juni 1956. ⁶ Getuige J. C. Roelofsen, *Enq.*, dl. II c, p. 223. ⁷ C. M. Olifiers, 20 jan. 1956. ⁸ J. G. M. van de Plassche, 29 nov. 1955. ⁹ Getuige M. van Blankenstein, *Enq.*, dl. II c, p. 462. ¹⁰ M. van Blankenstein, 4 sept. 1957.